THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

251-253 Queen Street West — Telephone Adelaide 3967

SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario January 22nd, 1913

דער אנפאנג פון דער סנדע

דער לעצטער "קי ד'עמא", אדער שטאאטס שטרייך, איז מען קאן דעם עפיזאד פון סער ראדזשער קיימענס אזוי אנרופען, וויייזט אז וויל־העלם איז פערצוויפעלט.

מיט אנדערע ווערטער, דאס איז נאך א בעיייט, אין פיליכם דער לעצטער, וואס ציימם דייטיליך דאס די מאקסיק פון דיימשלאנד איז די מאקסיק פון פערצוויפלונג. אזוי טהים דאס ליכט ווען עס האלט ביים אויסגאנג. נאך א שיין, שטאארקער פיעל זיי ביז איצט, אבער בלויז אויף א סעקונדע. נאך אן אנשטרענגונג פון אלע כחות, אבער — דאס איז בלויז די נסיסה.

ווען דער מענש פיהלט או אלע כחות נעמהן איהם, מאכט ער אן אי־בערשענשליכע אנשטרענגונג.

עס פיהרט אבער צו נאר ניט.

פארקערהרט, די אויבערנאטירליכע אנשטרענגונג דערנעהערט נאך דעם סוף. די אונפערמיידליכע עגדע.

וועלכן האט עס שיין בעיייטן.

דער ערשטער שריט נאך איז צוזיהן א שריט פון פערצוויפלונג: דיימשלאנד האט פערלאזט אירע שותף, טערקיי, גשלאגען צו ווערן פון רוסלאנד, וועלכע אלע האבן נערעכטנט פאר טויט גלייך מיט אלע טויטע.

דיימשלאנד האט פערגעסען ארויסצוריבן די עלליים פון סאלא־ניק, כאטש זי האט עס עזאלט טהין שיין מיט מאנאטן צוריק.

דיימשלאנד האט אויפגענהערט צו יאגען די רוסען ביז פעטראגראד, מאסקוא, וואלאדימאסטק אין אזוי ווייטער.

פארקערהרט. עס נעמט ניט פערבי כמעט קיין צאָל, ווען די דיימ־שען. די שרעקליכע דיימשען, די פעהיגע דיימשען, די אונבעזיעגבארע דיימשען. מזוען זיך נאר פערטיידיגען אמאל ערגיין צו צפין זיימ אין אן אנדערן מאל צו דרום זיימ אויף נעמען שלאכטפעלד.

די דיימשע מיליטעריש ווילט מאכט האט אין אלע פונקטען פאר־געסען (בעוויס ניט פאר תענוג) אין האט אלע אינהרע כחות. איהרע לעצטע כחות ספק. קאנצענטרירט אויף מערב שלאכטפעלד.

אן ניט קנעפלעך אנגרייפען איהר דער גאנצער ליניע, שוין ניטא, זאגט מען. אסאליגע כחות. האט זי זיך מיט איהר גאנצער ענערגיע א ווערף געטהאן אויף ווערדען.

אילי.

טאמער ווען עס גלייגענען.

וועלכן. האבען דיי דיימשען גערעכענט, זיינדיג דער שטארקסטען פונקט אויף מערב שלאכטפעלד וועלען די פראנצויזען דאָרט קיין אנגריף ניט ערווארטען אין — מען ווען זיי איבערראשען.

אין פון ווערדען קיין פאריז איז ניט ווייט אין — ענגלאנד ווען בע־זיגט ווערען, אדער, ווען־ניסטענס. מען דיעט ארויסקריגען גיכט בע־דינגונגען ביים גרינגסט טיש.

אין עס האט ניט געהאלפען דער אויבערראשונג אנגריף. עס האט ניט געהאלפען דאס קאנצענטרירען פון אלע כחות. עס האבען ניט גע־האלפען די מיוזעדער אין מיוזעדער קרבנות. דיימשע מענשליכע קרבנות, וואס זיינען בעצוהלט ענווארען פאר עדער שטיקעל ערד.

עס האט ניט געהאלפען.

ליימיש איז נעמטען ענווארען אין טעג. וווערדען האבען די דיימ־שען צו נעהמען אין א פאר וואבען.

דער גרויסער פערצוויפלונגס קאמפף האט ניט געהאלפען.

פארקערהרט. די פראנצויזען שטעהען איצט אין יענער גענענד שואר־קער ווי ווען עס איז. זיי האבען גענוג צייט געהאט צו בעשעפטיגען זיך אין מרעשטעס אין יענער גאנצער גענענד אין — די דיימשע שלאכטען דאָרט זיינען בלויז פערצוויפלונגס שלאכטען.

נאר איבר דאס איז ניט גענוג צויזיהן צו איבערצייגען יעדען דאס די לעצטע מאקסיק איז גויזען פערצוויפלונגס מאקסיק. איבר איהר סובמארין מאקסיק. דיזיזיקרענדיג צו קריעגען אזא לאנד ווי די פראַיניגטע שטא־טען פאר א שנוא — מאמער איז זייער צאהל ניט גרויס גענוג — איבר די דאויגע מאקסיק האט עס ניט בעזיעזען. האט עס בלי ספק בעזיעזען איהר "אונטערנעהמונג" מיט סער ראדזשער קיימסענט.

צו נעהמען אין שיקען מראנספאָרטען מיט מענשען אין אמוניציאן אויפ'ן אירלענדישען ים. אין ווילען דערמיט בעקומפפען ענגלאנד חיימט זיך לאזען אויף "קידוש השם".

אין מען דארף זיין בלינד ניט צו זעהען ווי ענגלאנד מיט אלע טעית'ן ווען זי האט געמאכט, טהים אלעס לאנגזאם אין בערעכענט. מיט איהרע מיוזעוגדער פאלדאטען ווען זי קרעגט צו יעדען טאג, אין וועלכע זי ווייס זיי אבצוהיטען. מיט איהרע הונדערטער מיוזעוגדער באמבעם אין אנדערע בלי משחית ווען זי קרעגט צו יעדען טאג. אין וועלכע זי זאמעלט פארזיכ־טיג אויפ'ן צוזיהן טאג זיין זי וועט זיכער קענען נעבען דעם ריכטיגען קלאפ אויף דעם ריכטיגען ארט.

מען דארף זיין בלינד ניט צו זעהען ווי ענגלאנד, דער שטארקסטער שונא דיימשלאנד'ס, דערנט שטארקער אין יעדער הינזיכט פון טאג צו טאג אין ווי אלעס ווערט נעמהען בערעכענט אין שפארעזדיג אין פון דער אנ־דערער זייט ווי דיימשלאנד איז פאלשטענדיג אויסגעמטערט אין אם זיך צו דאטעזען טהום זי דאס ווען יעדער שטערבליכער טהוט ווען ער פיהלט או די שטונדע האט נעשלאגען.

די ווערדונער שלאכטען זיינען נסיסה שלאכטען.

איינרייסען איצט מיט די פעראייניגטע שטאאטען הייסט בליזי פער־לירען דעם קאפ אין אזעלבע "תבסיסי מלחמה" ווי צוזאמען מיט אירלאנד אין מיט סער ראדזשער בעזיעזטען טענלאאד הייסט בליזי פערצוויפלונגס קאמפף.

אין עס איז דארום קיין וואונדער ניט ווען מען הערט אזוי אפט זוע־גען שלום פארשלעגע אין דיימשלאנד.

די פערצוויפלונגס מאקסיק בעזיזיזט בליזי אז דאס איז דער אנפאנג פון דער ענדע. אין אז שלום ווילען מיר קירצליך האבען.

דאס וועט אבער זיין דעמסטאל ווען די דיימשען ווילען אריבס גע־טריבען ווערען פון פראנקרייך אין בעלגיען וואהין זיי זיינען געקומען אין זייער גלאדי זיך צו פערטהיידיגען . . .

די אידישע אנפראגע אין זומא

די נאר ווען אנטעקומענע ציי־טונגען פון רוסלאנד גיכען איבער אויס פיהרליך ווענען די פערהאנדלונגען אין חיכא פון 8־טען (22־טען מארטש) ווען עס איז בעטראכט געווארען די אינטער פעלאציע ווענען די רעגירונגס טאק טיק בנוגע אידישע פערפאלגונגען.

נעהאנדעלט האט עס זיך ווענען דעם: די גאנצע אפאוויציע האט זיך פערראייניגט אין דער אנפראנע ווען איז געשטעלט נעווארען דער רעגירונג, ווענען דעם נעהיימען צירקולאר ווען דער פאליציי דעפארטמענט האט דעם 9טען יאנווער ארויסגעשיקט צו אלע צי־בערנאטארען, גראראנאשאלניקעס אין אנדערע בעאמטע, אין ווועלכען די אי־דען ווערען בעשולדיגט אין פאלגענדע פערברעכענס:

ערשטענס, האבען זיי זיך הילף פון פיעלצאהליגע אונטערארדי־שע ארגאניזאציעס, ווועלכע זיינען אין דער אבי־ציי־טונג פון שפארק פערטיידי־גונג—איינהייט ווען פון פערפאנאנדא, אנגעהויבען אויפרוייצען די בעפעלקע־רונג און איהר דאס מיליטער נעגען דער רעגירונג, אין האבען פיעלע שטעדט אריינגעריסען סטרייקס צווי־שען די ארבייטער. צווייטענס, האבען זיי דורך פינאנסיעלע מיטעלן געהויבען די פרייזען פון דיימשטפף לעבענס פראדוקטען אין דיימשלאנד האבען זיי אי־נעהויבען אויסצוהאלטען, זייער נעלד, אין דירכדעם נעווארפן. ארויסצורופען אין אלגעמיינעם אינציטירונג צו דער רע־גירונג.

די אינטערפעלאציע האט אין אייר פיהליכער פארם דערפעלגט ווענען די דעזולטאטען פון דיזעזע נעשלאגענ־בלבל; ווי דאס האט נעווירקט אויף די פערשיעדענע פערפאלגונגען ווען האבען זיי דאך נאנצע יוהרטהום האט אין אידע'ס קעפ, אין אינסנעפיהרט: צ־ווייסט די רעגירונג ווענען דיעזע: פערבעצערישער ארבייט, אין אויב יא, ווען זי דעזירט צו טהאן אים די שולדיגע צו בעשטראפען.

נעזונט איז דאס ניט ערוועלבער צייט, ווען די דיימ־שען האבען אנגעוויזעזען אז דיי דומא דארף קיין טאג, אין וועלכע זי ווייס ניט ווען עס האלט דארף זי פראנציזיזען דאס קיין אנגריף נוט ערווארטען אין — מען ווען זיי איבערראשען.

אין פון וועלכן קיין פאריז איז ניט ווייט אין — ענגלאנד ווען בע־זיגט ווערען, אדער, ווען־ניסטענס. מען דיעט ארויסקריגען גיכט בע־דינגונגען ביים גרינגסט טיש.

אין עס האט ניט געהאלפען דער אויבערראשונג אנגריף. עס האט ניט געהאלפען דאס קאנצענטרירען פון אלע כחות. עס האבען ניט גע־האלפען די מיוזעדער אין מיוזעדער קרבנות. דיימשע מענשליכע קרבנות, וואס זיינען בעצוהלט ענווארען פאר עדער שטיקעל ערד.

עס האט ניט געהאלפען.

ליימיש איז נעמטען ענווארען אין טעג. וווערדען האבען די דיימ־שען נערעכענט צו נעהמען אין א פאר וואבען.

דער גרויסער פערצוויפלונגס קאמפף האט ניט געהאלפען.

פארקערהרט. די פראנצויזען שטעהען איצט אין יענער גענענד שואר־קער ווי ווען עס איז. זיי האבען גענוג צייט געהאט צו בעשעפטיגען זיך אין מרעשטעס אין יענער גאנצער גענענד אין — די דיימשע שלאכטען דאָרט זיינען בלויז פערצוויפלונגס שלאכטען.

נאר איבר דאס איז ניט גענוג צויזיהן צו איבערצייגען יעדען דאס די לעצטע מאקסיק איז גויזען פערצוויפלונגס מאקסיק. איבר איהר סובמארין מאקסיק. דיזיזיקרענדיג צו קריעגען אזא לאנד ווי די פראַיניגטע שטא־טען פאר א שנוא — מאמער איז זייער צאהל ניט גרויס גענוג — איבר די דאויגע מאקסיק האט עס ניט בעזיעזען. האט עס בלי ספק בעזיעזען איהר "אונטערנעהמונג" מיט סער ראדזשער קיימסענט.

צו נעהמען אין שיקען מראנספאָרטען מיט מענשען אין אמוניציאן אויפ'ן אירלענדישען ים. אין ווילען דערמיט בעקומפפען ענגלאנד חיימט זיך לאזען אויף "קידוש השם".

אין מען דארף זיין בלינד ניט צו זעהען ווי ענגלאנד מיט אלע טעית'ן ווען זי האט געמאכט, טהים אלעס לאנגזאם אין בערעכענט. מיט איהרע מיוזעוגדער פאלדאטען ווען זי קרעגט צו יעדען טאג, אין וועלכע זי ווייס זיי אבצוהיטען. מיט איהרע הונדערטער מיוזעוגדער באמבעם אין אנדערע בלי משחית ווען זי קרעגט צו יעדען טאג. אין וועלכע זי זאמעלט פארזיכ־טיג אויפ'ן צוזיהן טאג זיין זי וועט זיכער קענען נעבען דעם ריכטיגען קלאפ אויף דעם ריכטיגען ארט.

מען דארף זיין בלינד ניט צו זעהען ווי ענגלאנד, דער שטארקסטער שונא דיימשלאנד'ס, דערנט שטארקער אין יעדער הינזיכט פון טאג צו טאג אין ווי אלעס ווערט נעמהען בערעכענט אין שפארעזדיג אין פון דער אנ־דערער זייט ווי דיימשלאנד איז פאלשטענדיג אויסגעמטערט אין אם זיך צו דאטעזען טהום זי דאס ווען יעדער שטערבליכער טהוט ווען ער פיהלט או די שטונדע האט נעשלאגען.

די ווערדונער שלאכטען זיינען נסיסה שלאכטען.

איינרייסען איצט מיט די פעראייניגטע שטאאטען הייסט בליזי פער־לירען דעם קאפ אין אזעלבע "תבסיסי מלחמה" ווי צוזאמען מיט אירלאנד אין מיט סער ראדזשער בעזיעזטען טענלאאד הייסט בליזי פערצוויפלונגס קאמפף.

אין עס איז דארום קיין וואונדער ניט ווען מען הערט אזוי אפט זוע־גען שלום פארשלעגע אין דיימשלאנד.

די פערצוויפלונגס מאקסיק בעזיזיזט בליזי אז דאס איז דער אנפאנג פון דער ענדע. אין אז שלום ווילען מיר קירצליך האבען.

דאס וועט אבער זיין דעמסטאל ווען די דיימשען ווילען אריבס גע־טריבען ווערען פון פראנקרייך אין בעלגיען וואהין זיי זיינען געקומען אין זייער גלאדי זיך צו פערטהיידיגען . . .

זואל ניט וואגען מעהר ארויסצורעגען דאס וואורט, אין ענדליך שרייט ער צו איהם אויס: כולגאן! דא הויבט זיך אויף א נייער טומעל די רעכטע טומ־לען מען זואל טשבענקעל'ן ארויסטרייבען די לינקע שרייען אז דער פארזיצענדער זואל זאמיסלאווסקי'ן רופען צו ארדנונג, אין עס ענדיגט זיך ענדליך דערמיט ווען ס' מאיאריטעט פון 73 נעגען 40 שטימען ווערט דער דעפוטאט אויס־געשלאסען אויף איין זיצונג, דערפאר ווען ער האט נערופען "כולגאן".

די ס. ד. אין טרידאוויקעס פערלא־זען דערבי די זיצונג אלס צייכען פון פראטעסט. שוין נאהענט ביים ארויס־גאנג האט דער ס. ד. דעפוטאט סקאבע־לעוו אויסגערופען: מיר ווילען קיין כולגאנען ניט הערען. דער ווילען הערען זיך נעשריעען פון עבטס, מ'זאל אלהים אויף אויסשליעסען, אן אכווא־ער פערלאזט דעם זאל פרייוויליג צוזא־מען מיט זיין פראקציע. דאך ווערט איהר ער אויסגעשלאסען פאר אין זי־צונג זאמיסלאווסקי האט דאן גע־עגנט זיין אידען פרעסערייש רעדע, וויידערהאלעמדיג אז אין אלע צרות זיי־נען זיי שולדיג אין אויסגעיהרט מיט א רוח פון פאראנאנע.

ביים א היצינען עכטעער איז גלייך ארויסטעטראטען דער פאדעט שינגא־רעוו ווועלכער האט אנגעצויגן אז עס איז די נרעסטע נידערטרעכטיגקייט צו בעציכענען א נאנצעס אלק אלס פעררעטהער אין איהר דייטליך אנגע־מערקט, אז זאמיסלאווסקי האט מיט זיין רעדע בעזיעזען אז ער איז מיט דער האט נערופען "כולגאן".

די ס. ד. אין טרידאוויקעס פערלא־זען דערבי די זיצונג אלס צייכען פון פראטעסט. שוין נאהענט ביים ארויס־גאנג האט דער ס. ד. דעפוטאט סקאבע־לעוו אויסגערופען: מיר ווילען נישט הערען קיין כולגאנען. דאך ווערט איהר ער אויסגעשלאסען פאר אין זיצ